

Mint helyes büntetési módokat a szerző a következőket ajánlja: Megintés, nyilvános dorgálás, a tanítást zavaró növendék kiállítása a katedra mellé, könyvvel kezében, háttal az osztálynak. A környezetét zavarót a hátsó padba elkülöníthetjük, de természetesen ez fokozott figyelmet igényel a tanár részéről a „száműzött” felé. Olykor és némelyeknél célravezető a szeretetnek időleges megvonása, esetleg a magázás bevezetése. A makacs, dacos tanulót észretérítheti, ha a tanár az osztály előtt valami tréfás-humoros fordulattal „orra buktatja” (Péterfy Jenő kifejezése.) Büntetés lehet a játéknak, szórakoztató könyvnek eltiltása, az egyes ifjúsági egyesületekből való időleges kizárás. A testi fenyíték alkalmazását akkor tartja a szerző célszerűnek, amikor a szóbanforgó vétségre a Rëndtartás súlyos következményű büntetést ír elő, esetleg a növendéknek az iskolából való eltávolítását. Ilyen esetben Révay méltányosnak tartja a testi büntetést, mely — amellet, hogy súlyos — mégsem büntet esetleges fiatalos, kamaszos meggondolatlanságot messze kiható vagy megbélyegző módon. — A szerző megállapítása emberséges, de a tanárnak a hivatalos előírásokhoz kell alkalmazkodnia.

A jutalmazás a fegyelmezésnek és az egyéniségnevelésnek nem elhanyagolható módja. A helyesen osztott jutalmazás nagy ösztönző hatású: kedvet, nemes becsvágyat kelt a növendékben a Jó iránt. A jutalmazás célja az elismerés és egyben az ösztönzés. A szerző leleményesen sorol fel különféle jutalmazási módokat, melyek kis és nagydiákoknál részben anyagi, részben szellemi ajándékozás formájában alkalmazhatók.

A fegyelmezés kérdését vizsgálva Révay arra a helyes megállapításra jut, hogy a fegyelmezés célja a gyermeki lélekben olyan hajlamoknak, belátásoknak, sőt meggyőződésnek felébresztése, hogy a Jót készségesen, önmagáért tegye, s a szabálysértéstől mint magára és a közösségre káros tettetől óvakodják.

A tanulmány mértéktartó és tárgyias munka. Okos körültekintéssel és talpraesett dialektikai készséggel mérlegeli a fegyelmezésről való különféle elméleteket. A tanítás és fegyelmezés viszonyának kijelölésében érett, bölcs és megértő nevelői lelkületről tesz bizonyosságot.

Dr. Visy József.

Testamanti Béla: A szókincs szerepe a nyelvtanításban. Délmagyarországi Nevelők Egyesületének Könyvtára. Szeged, 1942.

A szerző az idegen nyelvtanítás egyik legfontosabb részletkérdését, a szókincs jelentőségét vizsgálja. Kettős feladat hárul itt a nyelvtanárra: *gyakorlati szókincset* nyújtson (ami elsősorban a tankönyvszerzőtől függ), másrészt *elevenné tegye*, azaz kellőképpen begyakorolja.

Vizsgálódásaink alapján exakt anyagot, a legelterjedtebb középiskolai német nyelvkönyvek, Bitter—Puhr és Thienemann tankönyvének a szöveganyagát vette. Más elfogadhatóbb eljárásmod' híján a szókincs gyakorlását egyazon olvasmányon belül, másrészt a tankönyv különböző olvasmányaiiban való előfordulás alapján tanulmányozza. Az ilyen alapon ismertnek vehető szavak (Können) száma csekély. Az új szókincs mennyisé-

gét nem lehet osztályonként fokról-fokra növelni, mert a régiek begyakorlása maga is sok időt követel. Az Utasítás ezt különben is és joggal hangsúlyozza. Csak ez az eljárás célravezető a szókincs gyarapításában.

A tanárnak három fajta szóval van dolga: 1. új szavakkal, azaz az osztály sajátos szóanyagával, b) felújulókkal, tehát azokkal, amelyek az előbbi osztály vagy osztályok szavaival közösek, c) felújítandókkal, amelyek az illető osztály szöveganyagában vagy egyáltalán nem, vagy csak ritkán fordulnak elő.

A szakember éles meglátásával boncolgatja a szerző Bitter—Pühr és Thienemann tankönyvét. A könyvnek ez a része a tankönyv-problémára vonatkozólag nagyon tanulságos megállapításokat tartalmaz. A két tankönyv szóanyagát tárgyi csoportok szerint és a megmaradás szempontjából vizsgálja. Kimutatja, hogy folytonos gyakorlással hogyan gyarapítható ez a kör. Adatai inkább elméleti értékűek és vizsgálódási eljárása is bizonyos mértékig önkényes, — írja a szerző. De mégis eszméletetők, és mivel gyakran utal példákra, megállapításait tényeken igazolja, nagyon is gyakorlati értékű.

A könyv egy része foglalkozik a szókincs megőrzésének rendkívül sok akadályával (tanulóanyag-változás, tanárváltozás, a tanulók nagy száma, otthoni foglalkoztatás stb.). Végül az új gimnáziumi tanterv célkitűzését elenzi és a német nyelv megértésében való gyakorlottság előnyeit hangsúlyozza a szóbeli és írásbeli használat következményével szemben.

A szerző munkája alapos tudáson, gazdag tapasztalaton épült. Nagy elmélyedéssel, szigorú rendszerességgel, számszerű adatokkal alaposan megvilágítja a kérdést. Épen ezért eszmekeltő és tanulságos a szaktanárok számára.

Dr. Schleicher Lajos.

Demény Dezső: A teszt módszer személyiségvizsgáló szerepe. (Közlemények a Ferenc József Tudományegyetem Lélektani Intézetéből. 46. sz. Közsvár, 1942. 188 old.)

Az eredményes nevelői munkának egyik fontos alapkövetelménye a gyermeki lélek és személyiség ismerése. A növendékek lelki és szellemi képességeit, adottságait a pedagógus előtt a kísérleti lélektan van hivatva feltárni; ennek pedig ma már széles területen alkalmazott eszköze a *teszt*. A teszt az „alkalmazott lélektan egyik vizsgálati módszere”, „pszichotechnikai próba” — így határozza meg a tesztet Demény Dezső tartalmas és kétségtelenül mélyreható tanulmánya.

I. Bevezető fejezetében részletesen és nagy szempontgazdasággal tisztázza tanulmányának alapfogalmait: az emberismeretnek és a különböző tudományágaknak viszonyát.

II. Ezután a személyiségvizsgálat és teszt módszer elvi összefüggéseit kutatja. Elemzi a személyiség fogalmát, összetevőit, majd a személyiségvizsgálat feltételeit. Így jut el a teszt fenti fogalmához. Az eljárás ismeretes: A teszt különféle felhívó mozzanatokkal (kérdésekkel, ráhatásokkal stb.) egyes képességeket indít meg, hozza őket működésbe. Ebben a tevékenység-